

Het Defensie Cyber Commando, een nieuwe operationele capaciteit

■ **Kolonel Hans Folmer**
Commandant Defensie Cyber Commando

Op 25 september 2014 heeft de Minister van Defensie, Jeanine Hennis-Plasschaert in Den Haag het Defensie Cyber Commando opgericht. De lancering van een nieuwe operationele eenheid en de definitieve toevoeging van het cyberwapen aan de gereedschapskist van de Nederlandse Krijgsmacht werd door haar met recht een historische gebeurtenis genoemd.

Aard en karakter van conflicten veranderen. Maximale ontregeling van samenlevingen is in toenemende mate het doel van kwaadwillenden. Er wordt daarbij ook steeds beter gebruik gemaakt van moderne, eenvoudig te verkrijgen technische digitale middelen. In militaire operaties wordt het cyberdomein door alle partijen effectief gebruikt voor zowel commandovoering als propaganda. Wapen- en sensorsystemen zijn digitale systemen. Aanvallen kunnen voortaan wereldwijd en real time plaatsvinden. De vijand hoeft niet eens meer fysiek een grens over te steken om ons aan te vallen. Anderzijds kan de vijand op grote afstand worden aangegre-

pen of kunnen verstorende of ontwrichtende activiteiten worden tegengegaan. Het is van cruciaal belang om dit te onderkennen, te begrijpen, te beheersen en ook zelf cyberwapens te kunnen inzetten. De Nederlandse krijgsmacht trekt hier de noodzakelijke conclusies uit en wil in het digitale domein de vooraanstaande rol spelen die bij ons land past. Om de inzetbaarheid van de krijgsmacht te waarborgen en haar effectiviteit te verhogen, is Defensie al enige jaren bezig haar digitale weerbaarheid te versterken en ontwikkelt zij de komende jaren het vermogen om zelf cyber operations uit te voeren.

De oprichting van het Defensie Cyber Commando (DCC) was de laatste stap naar de inbedding van alle cybercapaciteiten in de Defensie organisatie. In juni 2012 heeft de toenmalige Minister Hillen de Defensie Cyber Strategie gepresenteerd. De kern van de strategie is dat het digitale domein, naast het land, de lucht, de zee en de ruimte, inmiddels het vijfde domein voor militair optreden is. Digitale middelen als wapen of inlichtingenmiddel zullen in toenemende mate integraal deel uitmaken van het militaire optreden. De afhankelijkheid van digitale middelen leidt daarentegen ook tot kwetsbaarheden die urgente aandacht behoeven.

Foto's: ANP

In de strategie zijn zes speerpunten opgenomen aan de hand waarvan Defensie haar doelstellingen in het digitale domein zal verwezenlijken:

1. de totstandkoming van een integrale aanpak;
2. de versterking van de digitale weerbaarheid van Defensie (“defensief”);
3. de ontwikkeling van het militaire vermogen om cyber operations uit te voeren (“offensief”);
4. de versterking van de inlichtingenpositie in het digitale domein (“inlichtingen”);
5. de versterking van de kennispositie en het innovatieve vermogen van Defensie in het digitale domein, met inbegrip van de werving en het behoud van gekwalificeerd personeel (“adaptief en innovatief”);
6. de intensivering van de samenwerking in nationaal en internationaal verband (“samenwerking”).

Bij de realisatie van de strategie lag de prioriteit bij het versterken van de eigen bescherming (door oprichting van DefCERT, het Computer Emergency Response Team voor Defensie) en het uitbreiden van de inlichtingencapaciteit. Daarnaast is voortvarend gewerkt aan de kennispositie, met de oprichting van het Defensie Cyber Expertise Centrum eerder dit jaar, en natuurlijk aan de samenwerking met publieke, private en internationale partners. Het inrichten van een operationele capaciteit was in eerste instantie gepland voor eind 2015, maar in de nota ‘In het belang van Nederland’ is de urgentie onderkend en de oprichting van het DCC versneld.

Het Defensie Cyber Commando is de centrale entiteit binnen Defensie voor de ontwikkeling en inzet van militaire operationele en offensieve capaciteit. Daarvoor heeft het DCC, naast een kleine staf, drie afdelingen.

1. De afdeling Operations bestaat uit een pool van cyberadviseurs ter ondersteuning van operationele eenheden. Deze cyberadviseurs worden in kleine teams ingezet tijdens daadwerkelijke operationele inzet en oefeningen en hebben tot taak de operationele commandant te adviseren over het gebruik van digitale middelen, afhankelijkheid, kwetsbaarheden en capaciteiten van de tegenstander en van eigen troepen. Zij geven ook advies over de bescherming van de eigen middelen. De cyberadviseurs zijn de verbinding tussen de operationele eenheid in het inzetgebied en de cyber eenheden in Nederland (DCC en DefCERT). Deze teams worden samen met operationele eenheden getraind, als voorbereiding op de samenwerking tijdens een operationele inzet.
2. De afdeling Technology bestaat uit cyber specialisten die de technische kennis en vaardigheid hebben om in het cyberdomein offensief te kunnen optreden, zowel om een effectieve verdediging te kunnen voeren als ter ondersteuning van operaties. Offensieve cybercapaciteiten zijn die capaciteiten die tot doel hebben het handelen van de tegenstander te beïnvloeden

den of onmogelijk te maken. Het gaat dan om het ontwikkelen van (kennis over) complexe en hoogtechnologische middelen en technieken die er specifiek op zijn gericht het eigen militaire vermogen te vergroten. Zo kan een cyberaanval op een luchtverdedigingssysteem de effectiviteit van een eigen luchtaanval vergroten terwijl het risico op nevenschade wordt beperkt.

3. Het Defensie Cyber Expertise Centrum (DCEC) is de centrale entiteit binnen Defensie voor de versterking van de kennispositie en als gevolg daarvan het innovatieve vermogen van Defensie in het cyberdomein. Het DCEC levert daartoe concreet toepasbare cyberkennis, concepten/doctrines en O&T-ondersteuning aan alle Defensieonderdelen en draagt daarmee bij aan de versterking van de drie cybervermogens. Het DCEC werkt samen met kennisinstututen, universiteiten en andere (internationale) kenniscentra.

Met alleen de oprichting van het DCC zijn we er nog niet. De opbouw van dit commando zal de nodige tijd vergen. In dit domein valt écht nog een wereld te ontdekken en te ontwikkelen. Nog veel is onduidelijk en we staan pas aan het begin van de ontwikkeling van nieuwe capaciteiten. Bestaande tactieken en wijzen van optreden moeten in het cyberdomein opnieuw vorm krijgen. Daartoe wordt momenteel een cyber doctrine ontwikkeld. Leren, experimenteren en toepassen, dat is het devies voor de komende jaren.

Samenvattend, militaire operaties moeten met offensieve cybercapaciteit kunnen worden ondersteund. Daarom is het Defensie Cyber Commando opgericht. Een offensieve cybercapaciteit kan fungeren als een force multiplier en daarmee de effectiviteit van de krijgsmacht vergroten. Door de ontwikkeling van een robuuste cybercapaciteit kan Nederland op dit vlak binnen de NAVO een belangrijke rol gaan spelen. Wél is het van belang dat we beseffen dat het niet de silver bullet is voor onze alomvattende kwetsbaarheid. Het gaat wel om een cruciale aanvulling op onze bestaande conventionele capaciteiten te land, ter zee en in de lucht. Geen vervanging daarvan, maar wél een zeer belangrijke ‘force multiplier’.

Foto's: ANP

